

**ZÁPIS Z 2. JEDNÁNÍ
MEZIREZORTNÍ KOORDINAČNÍ SKUPINY PRO BOJ S KORUPCÍ
konaného v roce 2019**

Datum a místo konání: 17. června 2019, Ministerstvo spravedlnosti
Účastníci: viz prezenční listina

1) Zahájení jednání a organizační záležitosti

Jednání zahájil Dalibor Fadrný, vedoucí Oddělení boje proti korupci (OBK), v 10:00 h. Představil nového kolegu na OBK – Ing. Tomáše Obrubu.

Úvodem přivítal přítomné, sdělil organizační záležitosti a představil program jednání:

1. Organizační záležitosti
2. Protikorupční vzdělávání
3. Monitoring RIPP a IPP
4. Etické kodexy
5. Různé

A) Rekapitulace aktivit

Dalibor Fadrný (OBK) zrekapituloval aktivity v boji s korupcí od posledního setkání konaného dne 5. dubna 2019:

- Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a související změnový zákon – 18. dubna 2019 návrh projednávala Legislativní rada vlády, která přerušila projednávání z důvodu řady připomínek, přičemž hlavní připomínka směřuje k tomu, aby bylo vyčkáno definitivního schválení směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob oznamujících porušení práva EU (očekává se schválení na podzim 2019).
- Návrh zákona o lobbování – upravený návrh projednala Legislativní rada vlády 15. dubna 2019, dne 26. června 2019 jej projednala Rada vlády pro koordinaci boje s korupcí.
- Zhodnocení plnění opatření uvedených v Akčním plánu boje s korupcí na rok 2018 – vláda projednala na schůzi 15. dubna 2019 a vzala na vědomí usnesením č. 261.
- Záměr zpracovat sektorové analýzy pro vybrané segmenty/sektory, kde by měla být identifikována korupční rizika a následně přijata adekvátní opatření – první vstupní koordinační schůzka s rezorty (MŠP, MZd, MD, MPO, ERÚ, ČTÚ) proběhla dne 13. 6. 2019.

B) Seznam členů Mezirezortní koordinační skupiny pro boj s korupcí

Od minulého jednání nedošlo k dílčím změnám v seznamu členů Mezirezortní koordinační skupiny pro boj s korupcí (MKS).

Seznam členů MKS aktualizovaný k datu 17. června 2019 je přílohou č. 1 tohoto zápisu.

C) Kontrola splnění úkolů z jednání dne 5. dubna 2019

- 1/2011/M (trvalý) – úkol plněn průběžně. Jaroslav Neubauer (OBK) požádal přítomné, pokud by na svém pracovišti končili, a tudíž již nadále nezastupovali rezort v MKS, aby předali

svému nástupci veškeré podklady a informace týkající se členství v MKS, včetně potřebnosti nahlášení změny kontaktní osoby a jejích údajů. Zdůraznil význam plnění úkolu i nadále.

Trvá úkol č. 1/2011/M

Termín:	průběžně a kdykoli nahlásit změnu v členství v MKS ihned poté, co nastane
Zodpovídá:	všichni
Úkol:	Při jakékoli změně kontaktní osoby či jejích kontaktních údajů, případně kontaktů na sekretariát či náhradní osobu, tyto nahlásit Jaroslavu Neubauerovi telefonicky nebo e-mailem na jneubauer@msp.justice.cz a v kopii na e-mail dfadrny@msp.justice.cz .

- 1/2019/M Zaslát návrhy 3 termínů na konání schůzky (mimo pondělí) ve věci monitoringu rezortního interního protikorupčního programu (v době od 23. 4. 2019 do 28. 6. 2019), a to e-mailem na jneubauer@msp.justice.cz) – splněn všemi.

2) Protikorupční vzdělávání

Dalibor Fadrný (OBK) zrekapituloval činnost pracovní skupiny k protikorupčnímu vzdělávání. Ohledně eLearningového kurzu nakonec zvítězila varianta důkladné revize obecné části kurzu s tím, že budou zapracovány praktické příklady, modelové situace a případové studie tak, aby byl vytvořen jeden ucelený eLearningový kurz. Bude přistoupeno k revizi školících materiálů zpracovaných pro školitele protikorupčního vzdělávání (které jsou dostupné na www.korupce.cz). Ve 2. polovině 2019 bude zorganizováno 1–2 školení pro školitele v obdobném duchu, jak proběhlo na podzim 2018. Předběžně je rovněž dohodnuto ve spolupráci s Institutem pro veřejnou správu Praha, že 25. října 2019 by mělo proběhnout prezenční školení školitelů zaměřené na lektorské techniky při výuce. Uvažuje se rovněž o vyčlenění školení na téma korupčních rizik od školení školitelů do samostatného školícího dne.

Dalibor Šulc (ÚPDI) sdělil, že školení všech 20 pracovníků proběhlo interně dle materiálů pracovní skupiny bez problému (školení trvalo cca 1 hodinu).

3) Monitoring RIPP a IPP

Jaroslav Neubauer (OBK) uvedl, že na základě úkolu č. 1/2019/M z minulého jednání MKS jednotlivá ministerstva a správní úřady nahlásily termíny monitoringů. Poděkoval za vzornou spolupráci všem přítomným, protože stanovení termínů bylo bezproblémové. Monitoringu se účastní všechny organizace, které ho absolvovaly před dvěma lety, přičemž v roce 2019 se nově dobrovolně účastní dvě organizace (GIBS a ÚPDI), což je velmi pozitivní. Monitorinky začaly 16. dubna 2019 na Ministerstvu financí a skončily 25. června 2019 na Generálním finančním ředitelství. Bylo navštíveno 32 ministerstev a správních úřadů. V roce 2019 byl monitoring zaměřen (mimo jiné) na soulad RIPP a IPP s RRIPP a zveřejňování informací na webových stránkách. Po skončení monitoringu bude vypracována souhrnná zpráva, kterou budou mít všichni monitorovaní k dispozici. O výsledku bude informována MKS na příštím jednání.

Dalibor Fadrný (OBK) pohovořil o podnětu, který bude OBK realizovat – pro účely vyhodnocení RIPP nebo IPP bude zpracován vyhodnocovací dotazník, který by unifikoval dotazy a odpovědi. Cílem je shromáždit podrobnější informace, jak jsou jednotlivé úkoly plněny. RRIPP je významné preventivní opatření v boji s korupcí v rámci státní správy, a pokud k vyhodnocování není přístupováno adekvátně, může dojít k formálnímu vykazování plnění úkolů, aniž by byl rozvíjen smysl RRIPP. Připravený dotazník bude rozeslán k využití – bude dobrovolný. Nebude cílem zvyšovat administrativní zátěž, ale zefektivnit vykazování stavu a způsobu plnění jednotlivých

úkolů. Při té příležitosti zrekapituloval časový harmonogram vyhodnocování RIPP a IPP, které proběhne v roce 2020. Bude přistoupeno k důkladné revizi RRIPP – dle vyhodnocení budou úkoly precizovány, pozměněny, přidány či zrušeny.

Dalibor Fadrný (OBK) otevřel otázku zveřejňování profesních životopisů a poradců. Po konzultaci s ÚOOÚ se na dosavadním výkladu nic nemění. Byly vzneseny náměty, se kterými bude dále pracováno:

- a) Povinnost zveřejňovat profesní životopisy by měla být zakotvena v zákoně o státní službě. Pokud není povinnost zakotvena zákonem, je třeba souhlasu představeného – zde záleží na představeném, v jakém rozsahu poskytne informace ke zveřejnění; tím je podstatně ztížena unifikace formulářů pro zveřejňování profesních životopisů. Základní (minimální) informace ke zveřejnění jsou: titul, jméno, příjmení, funkce, obecné uvedení vzdělání, které je vyžadováno pro dané služební místo (např. VŠ vzdělání v oboru právo – tj. není nutno uvádět konkrétní školu či fakultu a rok absolvování), a praxe obecně (např. 5 let ve vedoucí pozici v oblasti farmacie – tj. není třeba uvádět konkrétní bývalé zaměstnavatele).
- b) Povinnost zveřejňování poradců – platí požadavek souhlasu poradce se zveřejněním konkrétní částky. Zveřejňuje se jméno poradce (v jaké věci je poradce) a celková částka za všechny poradce.
- c) Bylo potvrzeno, že 5letá doba pro ponechání zveřejněných tabulek s poradci na internetu je dostačující – cílem není dělat na webu rezortu archiv, ale mít je zveřejněné po přiměřeně dlouhou dobu.

4) Etické kodexy

Michal Svěrák (MD) jako předseda *ad hoc* pracovní skupiny náměstka ministra vnitra pro státní službu k revizi pravidel etiky státních zaměstnanců (služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 13) stručně informoval o činnosti pracovní skupiny, jejímž cílem je příprava nového služebního předpisu. Stávající podoba etických pravidel neodpovídá aktuální potřebě. Návrh nových pravidel je již hotov – po projednání s náměstkem ministra vnitra bude doplněn o odůvodnění a rozeslán do MPŘ. Zmínil některé tvůrčí principy a východiska: 1) pravidla by měla být srozumitelná, stručná a snadno zapamatovatelná pro co největší okruh státních zaměstnanců (nový návrh má 2 strany o 10 člancích), 2) pravidla mají napomáhat k naplnění a ochraně klíčových hodnot a cílů státní služby – je zahrnuta preambule, která bude výkladovým vodítkem, 3) jsou používány spíše pozitivní formulace jednotlivých etických pravidel za účelem posílení pozitivní motivace zaměstnanců, 4) pravidla by měla poskytovat orientační vodítka, nikoli konkrétní návody pro jednání, rozhodování a postoje zaměstnanců – konkrétní výklad bude odvislý od životních situací v jednotlivých úřadech; vedle toho by mělo být zpracováno detailní odůvodnění a následně i metodický materiál obsahující kazuistiku (případové studie), 5) implementaci nových pravidel by měla napomáhat nová organizační struktura (v tom smyslu, aby v úřadech byly osoby, které budou napomáhat uplatňovat a rozvíjet povědomí zaměstnanců), 6) pravidla mají vyjadřovat svébytné normy chování (odvislé od morálky), nemají být odvozeny od norem právních – nová pravidla neobsahují pravidla chování uvedená v právních předpisech, 7) problematika darů byla vyčleněna zvlášť (služební předpis náměstka ministra vnitra pro státní službu, kterým se stanoví postup při nabídnutí daru v souvislosti s výkonem státní služby).

Michal Svěrák (MD) odůvodnil, proč MD navrhlo vytvoření dotazníku k vyhodnocování stavu plnění některých úkolů vyplývajících z RIPP – otázky mají přiblížit představeným, kteří mají úkoly vyhodnocovat, jak mají plnění úkolu vyhodnotit. Na konkrétním úkolu MD č. 1.2.1 (*Propagovat obsah služebního předpisu náměstka ministra vnitra pro státní službu č. 13 ze dne 14. prosince 2015, kterým se stanoví pravidla etiky státních zaměstnanců směrem k podřízeným státním*

zaměstnancům a obsah Etického kodexu směrem k podřízeným zaměstnancům a dále propagovat a aktivně prosazovat a kontrolovat dodržování těchto předpisů.) demonstroval sadu 10 otázek, které mají vést k hlubšímu, nikoli jen formalistickému vyhodnocení úkolu. Je nutné formu, rozsah a obsah interního dialogu přizpůsobit latentní kontroverzi, která je vyvolávána celou dobou tím, jak služební etiku představení na úradech nahlíží (co je zbytečné, co není zásadní, co lze vykazovat jen formálně). Jedním z problémů je nechuť se přizpůsobit pravidlům, která nejsou součástí právního řádu (jdou nad jeho rámeček). To mimo jiné dokládá skutečnost, že někteří představení neodpověděli ani na opakovanou urgenci nebo neodpověděli proto, že náměstek pro řízení příslušné sekce vyhodnotil, že zaměstnanci musejí plnit důležitější úkoly, resp. sepsání odpovědí by bylo administrativně a finančně velmi zatěžující.

Denisa Hrabáková (MŽP) citovaný dopis náměstka ministra dopravy nevnímá negativně. Usuzuje, že pisatel možná sadu 10ti otázek vnímal právě jako formalistické a ještě k tomu zbytečně pracné vyhodnocování implementace morální a etické normy. Etický kodex je od toho, abychom jej žili. Má upevnit profesní identitu a odpovědnost zaměstnanců. Není třeba jej přenášet na papír, svazovat představené jedním z možných pohledů na jeho naplňování a zodpovídat unifikované otázky (již s ohledem na různost každé jednotlivé organizace). Přeci každý zaměstnanec je dle Pracovního řádu povinen se seznámit a řídit vnitřními předpisy a normami. Etický kodex má důvěru posílit ne naopak. Ve vyspělé společnosti se represe aplikuje pouze na děti a zločince. Rozhodující úlohou při prosazování etického kodexu je přece osobní příklad zaměstnance, který jej svým chováním a jednáním naplňuje. Několik let se na MKS bojovalo proti administrativním zbytečnostem a nyní se mají vyplňovat dotazníky (byť prozatím dobrovolně) a tvořit z etického kodexu úkoly, jejichž naplňování je zjevné? To není boj proti korupci. Dotazník považuje za restrikcii vůči lidem, kteří RIPP a IPP doposud vyhodnocovali zodpovědně.

Dalibor Fadrný (OBK) se domnívá, že dotazník je efektivní nástroj, který má pomoci v tom, aby bylo ve vyhodnocení uváděno to, co je podstatné a relevantní. A je-li vyhodnocení realizováno pro vládu jednou za 2 roky, zaslouží si to relevantní podrobnější informaci o plnění úkolů. Přestože to OBK vidí jako cestu účelnou, dotazník nebude povinný.

Jaroslav Neubauer (OBK) doplnil zkušenost z vyhodnocení, že odpověď na plnění úkolu ze strany představených je „ano, seznamuji podřízené s principy etiky“, ale už není uvedeno, jak a kdy, což není správné.

Denisa Hrabáková (MŽP) má za to, že všichni kvitovali snížení četnosti vyhodnocování RIPP a IPP z 1 na 2 roky, avšak nyní bude doporučováno činit opět vyhodnocování pracnější. Uvedla několik praktických příkladů z územní samosprávy, kde jsou různé formy korupce mnohem častější než ve státní správě, a kam by bylo potřeba nasměřovat pozornost a protikorupční boj. Vymýšlíme vyplňování administrativně zatěžujících dokumentů namísto efektivního boje proti korupci na všech úrovních a preventivního školení praktických situací odborníky.

Dalibor Fadrný (OBK) oponoval, že prodloužení frekvence pro vyhodnocování neznamená, že by neměla být sledována věcná podstata úkolů – o to důkladněji by měla být zkoumána praxe, přístup a zkušenosti představených. Dotazník bude dobrá cesta, když bude využit, bude následně možno vést diskusi nad tím, zda to byl přínos, nebo zbytečná administrativní zátěž.

Dominika Pešáková (MMR) se dotazovala, zda v návrhu služebního předpisu budou rovněž sankce za nedodržení nových pravidel etiky.

Michal Svěrák (MD) odpověděl, že sankce nejsou v návrhu stanoveny žádné, přičemž pracovní skupina doporučí, aby až v případě závažných nebo opakovaných porušení pravidel etiky docházelo k uplatňování kárné odpovědnosti státních zaměstnanců, neboť půjde o porušení povinnosti dodržovat služební předpisy stanovené zákonem o státní službě.

Ondřej Bis (MD) podpořil vytvoření dotazníku, neboť z praxe zná, že řada představených neví, jak má výše uvedený úkol z RIPP (ale i jiné) vyhodnocovat – bude to přinejmenším vodítko, jak úkolu porozumět.

Lukáš Králík (ÚOHS) položil otázku, jaké důvody vedly pracovní skupinu k závěru, že pravidla přijímání darů budou kodifikována v samostatném služebním předpisu. Dále upozornil, že pokud porušení pravidel etiky nebude navázáno na kárnou odpovědnost či jinak sankcionováno, může se z pravidel etiky stát pouhý proklamativní kodex na morální úrovni a nepůjde už o služební/vnitřní předpis.

Michal Svěrák (MD) odpověděl, že interní úprava přijímání darů v samostatném předpisu byla zvolena proto, že se jedná o pravidla „procesní“ (organizačně procedurální), což koncepčně nezapadá do svého druhu „hmotněprávních“ pravidel etiky, a proto byla systematicky vyčleněna zvlášť. K sankcím za případná porušení etických pravidel doplnil, že sankce jsou uvedeny v zákoně o státní službě (za porušení služební kázně), a proto není třeba je duplicitně opakovat a specifické sankce nemá smysl vytvářet.

Lukáš Králík (ÚOHS) na příkladu uvedl, že se obává, aby popisovaný stav nevedl k ještě horšímu stavu vymahatelnosti, než tomu bylo dosud. Vyzdvihl právní úpravu zákona o trestní odpovědnosti právnických osob, kde vytvoření etického kodexu je vázáno na možnost vyvinění se z trestní odpovědnosti.

Michal Svěrák (MD) závěrem doplnil, že zákaz přijímání darů od určité výše či za určitých podmínek není pravidlo chování etické, ale právní (je to zvláštní zákonná povinnost státního zaměstnance). Zejména proto nemá být součástí pravidel etiky státních zaměstnanců.

Lubor Barnáš (MO) požádal všechny přítomné, aby se zamysleli nad efektivností protikorupčních úkolů (produkovat méně papírů, ale více smysluplné práce).

5) Různé

Závěrem jednání Dalibor Fadrný poděkoval za spolupráci a součinnost a jednání v 12:05 h ukončil. Příští jednání bude svoláno na 20. září 2019.

Příloha

- Seznam členů Mezirezortní koordinační skupiny pro boj s korupcí aktualizovaný k datu 17. června 2019

V Praze 20. srpna 2019

Zapsal: Jan Horník

Schválil: Dalibor Fadrný